

EX PONTO

ПЕСНИЦИ ГРУПЕ »LA VALLISA«

Драгомир БРАКОВИЋ

Слободан РАКИТИЋ

УЗ ОВУ ПАНОРАМУ

Група италијанских песника и уметника окупљена око часописа »La Vallisa« (излази у Барију) изузетно је позната и популарна у својој средини. Избор стихова који објављујемо прилика је да их и наши читаоци упознају бар делимично. Јер и овај избор, као и сви слични, нужно носи опасности фрагментарности и недовољности. Но боље је и уз овај, сасвим услован и вишеструко уловљен избор, упознати ово песништво него чекати неку другу погоднију прилику.

Оно о чему се казује у овој поезији довољно је изазовно да преда нијег читаоца може усмерити и ка темељнијим упознавањима. Запутивши се стазама Питагориним (како се каже у једној песми заступљеној у овом избору) ова поезија трага за складом, смирености, мудрошћу и постојаношћу као у она давна и прадавна времена. Она, истовремено, пева умор и засићеност нашег доба. На самом крају овог нашег уморног и дотрајалог века она уноси у наше животе светлост јужних предела. Маслине које нас посматрају у самосабрању као да нам саопштавају оне давне поруке о некад јединственом и недељивом свету.

Та поезија у овом веку скепси и неверица, веку у коме је све огољено и разломљено, уноси извесну веру и лелујаву светлост, уноси неку тајанственост и тајновитост. Били бисмо без свега тога јако сиромашни, духовно скучени и оскудни. Она још увек верује у моћ речи и у то да је песник срце народа. Она верује у живот јер је и последњи поглед упрт у њега. Ова поезија слави неизвесност живота.

И кад залази у прошла времена, она говори језиком свима разумљивим, језиком пламеним и свевидећим. Приближавајући и сучељавајући искуства епоха, она из овог нашег времена говори повремено егзистенцијалном узнемирености и пометеношћу, трагајући за постојаношћу, трагајући за тачком ослонца.

Поезија песника искупљених око часописа »La Vallisa« управо због ових карактеристика биће блиска и разумљива и нашим читаоцима и љубитељима поезије.

* * *

Завичајност заузима значајно место у поезији ових италијанских песника. Час је та песма химна земљи, родитељки, која раба „земне људе“, „земљану глад“, „земљану наду“, „земљано срце“, „земљано лице сељака“, како стоји у песми Франческа Белина, а час размишљање о времену и људима који граде, али који и разграђују све оно што су брижљиво изградиле (песма „Јутро у вили Адриана“ Виторина Курџија).

Слика усамљеног човека у граду, тескоба, неизвесност — то су само неки мотиви који се провлаче кроз ову поезију. Међутим, има и неког младалачког заноса, ведрине и вере у будућност људског рода. Ова поезија не хули на живот већ га слави и велича. Песме су каткад окре-

нуге општим проблемима и великим темама (живот, смрт, љубав), а каткад свакодневним „малим стварима“, радостима, сусретима и животним задовољствима.

Ипак, основно својство и ове поезије јесте дух медитеранског поднебља и све оно што то поднебље цивилизацијски представља. Додуше, ту нема конкретних догађаја, национално препознатљивих симбола и тема, али је зато сам дух ове поезије, дух поднебља које ова поезија пева, медитерански. Иаравно, то не значи да је ова поезија регионална и специфично јужноиталијанска. И ове песнике интересује све оно што интересује песнике других народа.

Песме ових песника остварене су једноставним песничким средствима, без великих речи, патетичних поређења и других стилских украса. Јасна у песничким порукама, прецизна у изразу, прочишћена и готово наивна у својој присности и комуникативности, ова поезија није склона експерименту нити радикалним иновацијама. Она не инсистира на спољним ефектима. Слободни стих је њено искључиво одређење. Као да су велики италијански песници, Петрарка и Данте, исцрпили све могућности класичног и везаног стиха, савремени италијански песници „заобилазе“ сонет и друге устаљене и стабилне песничке облике и углавном су оријентисани на слободни стих. Па и тај њихов слободни стих је некако „растресит“, „расут“, „без обала“ и „без оквира“. Он је, заиста, слободан. Зато поједине песме ових песника личе на интимне записе и одломке из дневника. Но иако није склона формалним и језичким експериментима, бар не у већем делу (језик је за ове песнике средство, а не циљ), ова поезија, ипак, уме да направи и дубљи продор у тајну људске психе и у све оно што се означава као унутрашња стварност људског бића. Песма Виторина Курђија „Несавршенство“, из које су преведени одломци, представља готово малу студију у лирском „испитивању“ људске психе. Остварена је изнијансираним песничким средствима, тананим поређењима, више наговештајима него довршеним формулацијама, више звуком него дореченим исказом и више скицом него омеђаним песничким обликом. Ова поема трага за складом.

*
* * *

Добар део песама у овој руковети представљају љубавне песме, често романтички интониране, без амбиције да се дубље продре у драму љубавних односа и у анализу љубавних осећања. Издвојили бисмо овде песме Анђеле Де Лео, где се тема љубави преплиће са природом. Природа и љубав, две прастаре песничке теме, присно су сједињене у њеној поезији, што јој даје извесна песничка својства блиска романтичарима. Ево још једног доказа да се и о такозваним општим темама може писати увек на друкчији и нов начин. Песме Ане Сантоликвидо час су симболички усмерене („Камена кућа“), а час се интимни доживљај преплиће са сликама спољашњег света („Облици“). Поезија Ане Сантоликвидо плени својом сугестивношћу.

У песмама Данијела Банканеа има и неке наглашене ангажованости и бриткости, укрштају се лични и општи план, смењују се, наизменично, „романтички“ искази и „реалистички“ елементи, као у песми „Револуција“. Песничко стваралаштво Данијела Банканеа је разноврсно и мотивски и формално, мада у целости остварено у слободном стиху. Сасвим с јасни у својој формалној песничкој одређености. Но, свакако треба напоменути да ови песници не кидају везе са традицијом. Осећање историје и смисао за временску перспективу није без значаја за њихову песничку оријентацију. Карактеристична је, у овој нашој руковети, песма „У Хернином храму“ Данијела Банканеа, где песник на један дискретан начин веже вечно са временским, прошло са садашњим, невидљиво са видљивим, белеге традиције са знацима современости. Имати смисао за традицију, али не остати слеп пред проблемима свога времена велики је квалитет једног песничтва и један од основних налога сваке поезије. Тај битни налог ови италијански песници испуњавају.